

Creative drama method in tourism education: Student opinions on role in learning, course process, and mood

Tuğçe Özoğul¹, Semra Günay Aktaş², Hakan Sezerel³, Ömer Adıgüzel⁴

Abstract

This research aims to reveal the opinions of the students of tourism education about the role of creative drama method in learning, course process and mood. The creative drama sessions prepared for the subjects in the hotel management course were conducted for a total of 11 weeks and 33 hours during a course period. The data of the research are participant diaries written by the students during the course period; At the end of the semester, students' letters and semi-structured questions were obtained through face-to-face interviews. Content analysis was applied to the collected data by using a qualitative research approach. As a result of the analysis, students' opinions; learning, lesson process, and mood. As a result of the research, the creative drama method provides a suitable ground for vocational education and the method can be used in other courses. In the effective field, the students stated that their creative method was willing and willing to participate in the lessons and they felt happy, comfortable and confident during the course.

Keywords: Tourism education, creative drama, hotel management, experiences-based learning.

Turizm eğitiminde yaratıcı drama yöntemi: Öğrenmedeki rolüne, ders sürecine ve duygu durumuna yönelik öğrenci görüşleri⁵

Öz

Bu araştırmanın amacı, turizm eğitimi alan öğrencilerin yaratıcı drama yönteminin öğrenmedeki rolüne, ders sürecine ve duygu durumuna ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Otel yönetimi dersindeki konulara yönelik hazırlanan yaratıcı drama oturumları bir ders dönemi boyunca toplamda 11 hafta olmak üzere 33 saat uygulanmıştır. Araştırmanın verileri ders dönemi boyunca öğrencilerin yazdıkları katılımcı günlükleri; ders dönemi sonunda öğrencilerin yazdıkları mektuplar ve yarı yapılandırılmış sorularla öğrencilerle yüz yüze gerçekleştirilen görüşmeler aracılığıyla elde edilmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımından yararlanılarak toplanan verilere içerik analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda öğrenci görüşleri; öğrenme, ders süreci ve duygu durumu temaları altında toplanmıştır. Araştırma sonucunda, yaratıcı drama yönteminin mesleki eğitim konusunda elverişli bir zemin sunduğu ve yöntemden başka derslerde de yararlanılabileceği öne çıkmaktadır. Duyuşsal alanda, öğrenciler, yaratıcı yönteminin derslere seveerek ve isteyerek katıldıklarını ve ders sürecinde kendilerini mutlu, rahat ve özgüvenli hissettiklerini belirtmiştir.

Anahtar kelimeler: Turizm eğitimi, yaratıcı drama, otel yönetimi, yaşantılara dayalı öğrenme

Received date / Gönderilme tarihi : 22.10.2019

Accepted date / Kabul edilme tarihi : 01.12.2019

Alıntı için: Özoğul, T., Günay Aktaş, S., Sezerel, H., Adıgüzel, Ö. (2020). Turizm eğitiminde yaratıcı drama yöntemi: öğrenmedeki rolüne, ders sürecine ve duygu durumuna yönelik öğrenci görüşleri. *Journal of Tourism Theory and Research*, 6(1), 1-19.

¹Dr., Anadolu Üniversitesi, SBE, Turizm İşletmeciliği ABD, Eskişehir, Türkiye, tugceozogul@hotmail.com

²Sorumlu yazar, Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşl. Böl. Eskişehir, Türkiye, semragunay@anadolu.edu.tr

³Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşl. Böl. Eskişehir, Türkiye, hakansezerel@anadolu.edu.tr

⁴Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Güzel Sanatlar Bölümü, Ankara, Türkiye, e-mail: oadiguzel@ankara.edu.tr

⁵Bu çalışma, 26-28 Eylül tarihlerinde Mersin'de düzenlenen '3. Uluslararası Turizmin Geleceği; İnovasyon, Girişimcilik ve Sürdürülebilirlik Kongresi'nde sunulan 'Turizm Eğitiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Öğrenmedeki Rolü' başlıklı bildirinin genişletilmiş halidir.

1. Giriş

Turizm öğretiminde ağırlıklı olarak düz anlatım yönteminden yararlanılmaktadır. Doğası gereği öğretmen merkezli olan bu yöntemde, öğrenciler pasif dinleyici konumunda kalmakta ve öğrendikleri bilgilerin kalıcılığı azalmaktadır. Bu doğrultuda; öğrencileri pasif dinleyici konumundan kurtaracak, öğrencilerin yaparak, yaşayarak ve eğlenerek öğrenebilecekleri öğretim yöntemlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bir eğitim/öğretim yöntemi olarak yaratıcı drama ise, bu ihtiyacı karşılayabilecek olanaklar sunmaktadır. Drama yaşantıları, deneyime dayalı olarak öğrenmenin merkezine öğrenciyi koymakta ve ders içeriğinin belirlenmesinde ve irdelenmesinde öğrenciye merkezi bir rol vermektedir. Eğitimde dramanın öğrenme yolu olarak en önemli varlığı; bilişsel, duyuşsal, sosyal ve devinışsel yetilerle bütünleşmiş olmasıdır. Pek çok öğrenme biçiminde bulunan çeşitli beceriler, eğitimde dramada katılım yoluyla elde edilebilmektedir (Adıgüzel, 2007, s. 23).

Bu araştırmanın amacı, turizm eğitimi alan öğrencilerin yaratıcı drama yönteminin öğrenmedeki rolüne, ders sürecine ve duygu durumuna ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Turizm İşletmeciliği Bölümlerinde genellikle teorik eğitim verildiği ve uygulamalı derslerin sınırlı olduğu görülmektedir (Zencir, 2017, s. 25). Uygulamalı eğitim ve öğretim bakımından sınırlı olanaklara sahip olan (Soybalı ve Bayraktaroğlu, 2013, s. 195; Polat Üzümcü, 2015, s. 146; Zencir, Çoşkun ve Günay Aktaş, 2016, s. 1040; Polat Üzümcü ve Alyakut, 2017, s. 81; Zencir, 2017, s. 25), turizm bölümlerinde verilen eğitim ve öğretimde yaratıcı drama yönteminin öğrenmede etkisinin olup olmadığını, öğrencilerin ders sürecine yönelik görüşlerinin neler olduğunu ve derslerde yaşadıkları farklı duygu durumlarının incelenmesi önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda, bu araştırmanın Turizm İşletmeciliği Bölümlerinde uygulamalı ders sayısının artmasını ve öğrencilerin meslek hayatlarına atılmadan önce öğrenmeleri gereken temel mesleki bilgileri öğrenmelerine olanak sağlayan farklı öğretim yöntemlerinin kullanılmasını teşvik etmesi açısından turizm eğitimine ve alanyazındaki bilgi birikimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Literatür

Yaratıcı drama, bir grubu oluşturan üyelerin yaşam deneyimlerinden yola çıkarak, bir amacın, düşüncenin, doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak

canlandırılmasıdır (Adıgüzel, 2016, s. 41). Yaratıcı drama; özellikleri ve çok yönlü işlevselliği nedeniyle sınıf dışındaki amaçlara uygun her türlü ortamlarda özellikle yaşantılara dayalı öğrenmeyi gerçekleştirmede etkili bir yöntem ve disiplindir. Bireylerin gerçek dünya ile kurgusal dünya arasında gidip gelmelerini olanaklı kılan yaratıcı drama, sınıf içi ya da düşünülen pek çok sınıf dışı öğrenme ortamlarında etkili olmaktadır (Adıgüzel, 2006, s. 33). İnsan ilişkilerinin odak noktası olduğu turizm sektörü ile ilişkili eğitiminde yaratıcı drama gibi yaşantılara dayalı bir öğretim yönteminin uygulanmasıyla otel yönetimi gibi temel mesleki bilgilerin sunulduğu bir derste yer alan konuları öğrenmeleri meslek hayatlarına hazırlanmaları için önemlidir. Otel yönetimi dersinde öğrencilerin temel teorik bilgileri yaşayarak ve yaparak öğrenmeleri, ezberci sistemin yarattığı eksikliğin giderilmesine olanak sağlayacaktır.

Turizm eğitimi ile ilişkili alanyazın incelendiğinde turizm ve yaratıcı drama ile ilişkili olarak yapılan çalışmaların (Armstrong, 2003; Bil, 2012; Urdal ve Sü Eröz, 2016; Sezerel, 2017; Benjamin ve Kline, 2019; Sezerel ve Özoğul, 2019) sınırlı sayıda olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu çalışmalar, rol oynama tekniğinin sürdürülebilir turizm yönetimi konusunda mesleki becerilerin öğretilmesinde etkili olup olmadığını belirlemesine (Armstrong, 2003) ve okullarda verilen turizm eğitiminden ziyade sektör çalışanlarına yönelik olarak (Bil, 2012; Urdal ve Sü Eröz, 2016) gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, yaratıcı drama yöntemine yönelik görüşlerin belirlenmesi ve yöntemin etkililiği üzerine bir çalışma da Sezerel (2017) tarafından yapılmıştır. Doğaçlama tekniğinin bireylerin güven duymalarının ve işbirlikçi öğrenme ortamlarının iyileştirilmesinde etkisine yönelik olarak yapılan diğer bir çalışmayı da Benjamin ve Kline (2019) gerçekleştirmiştir. Sezerel ve Özoğul (2019) ise uzman mantosu yaklaşımının turist rehberliği eğitiminde uygulanabilirliğini tartışarak, öğrencilerin uzman mantosu yaklaşımı tabanlı derslere yönelik algılarını incelemiştir. Bu bilgiler ışığında, turizm alanında mesleki eğitim ve öğretimde alternatif bir yaklaşım olarak yaratıcı drama ile ilgili araştırmalara ihtiyaç duyulduğu gözlenmektedir.

3. Yöntem

Yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanıldığı bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımından

yararlanılmıştır. Araştırma Anadolu Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü dördüncü yarıyılında zorunlu olarak okutulan otel yönetimi dersini yaratıcı drama yöntemi ile alan öğrencilerin tamamı (N=14) ile gerçekleştirilmiştir. Bu dersin seçilmesinin nedeni, otel yönetimi dersinin alan için gerekli bilgi ve donanımı kazandırabilecek temel mesleki bir ders olmasıdır. Deneysel müdahale süreci öncesinde araştırmacı, yaratıcı drama eğitmenliği kursu 1.; 2.; 3.; 4. ve 5. aşama programlarına katılmış ve eğitimini tamamlamıştır. Otel yönetimi dersinde yer alan konulara yönelik olarak hazırlanan yaratıcı drama oturumları 2017-2018 Bahar döneminde bir ders dönemi boyunca 07.02.2018 - 11.05.2018 tarihleri arasında toplamda 11 hafta olmak üzere 33 saat uygulanmıştır.

Ders dönemi boyunca öğrencilerin yazdıkları katılımcı günlükleri; ders dönemi sonunda öğrencilerin yazdıkları mektuplar ve yarı yapılandırılmış sorularla öğrencilerle yüz yüze gerçekleştirilen görüşmeler aracılığıyla elde edilen veriler Maxqda nitel programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada tümevarımsal içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi, değişkenler veya temalar arasındaki tutarlı kalıpları ve ilişkileri belirlemek için nitelikli bir metinsel veriyi benzer gruplara veya kavramsal kategorilere sınıflandırma işlemi olarak tanımlanmaktadır (Julien, 2008, s. 120). Tümevarımsal çözümleme, araştırmacıya ön bir hipotez olmadan veriyi inceleme fırsatı vermektedir. Keşfedilecek ne varsa onu keşfetme anlayışına ilişkin olan bu açıklık

nitel araştırmaya özgü bir şey olarak betimlenmektedir. Bu durum araştırmacının gerçeği olduğu gibi keşfetmesine izin vermektedir (Patton, 2002'den aktaran, Best ve Kahn, 2017, s. 266). Nitel verilerin analizinde ses kayıtlarının, mektupların ve katılımcı günlüklerinin bilgisayar ortamında yazılı metne dönüştürülmesinden sonra yazılı metinler araştırmacı tarafından tekrar tekrar okunmuş, analiz aşamasına geçilmiştir. Katılımcıların gerçek isimleri kullanılmamıştır. Katılımcılar K1, K2, ... , K14 şeklinde kodlanmıştır. Sonrasında elde edilen kodlamalar nitel veri analizi alanında uzman olan bir araştırmacıya okutulmuş yapılan analizler yeniden ele alınmış, görüş birliğine varılarak son haline getirilmiştir.

Bu araştırmada Gibbs'in (2007) önerdiği nitel güvenilirlik stratejilerinden olan yazılı metinlerin kontrolü, kodların kontrolü, ekip içi araştırma, bağımsız araştırmacı kontrolü uygulanmıştır (Creswell, 2009, s. 190). Diğer yandan, geçerlilik, nitel araştırmanın güçlü yönlerinden biridir ve bulguların araştırmacının, katılımcının veya okurların açısından doğru olup olmadığının belirlenmesine dayanmaktadır (Oreswell ve Miller, 2000'den aktaran Creswell, 2009, s. 191). Araştırmada kullanılan Creswell'in (2009, s. 191) önerdiği geçerlik stratejileri şunlardır: üçgenleme, detaylı açıklama, yanlılığın netleştirilmesi, olumsuz veya gizli bilginin sunumu, alanda uzun zaman geçirilmesi, akran/meslektaş değerlendirilmesi.

Tablo 1. Öğrencilerin demografik ve davranışsal özellikleri

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	9	64,3
	Erkek	5	35,7
Turizm sektöründe çalıştınız mı?	Evet	4	28,6
	Hayır	10	71,4
Staj yaptınız mı?	Evet	2	14,3
	Hayır	12	85,7
Daha önce yönetim konulu herhangi bir ders aldınız mı?	Evet	6	42,9
	Hayır	8	57,1
Daha önce yönetim konulu bir seminere katıldınız mı?	Evet	0	0
	Hayır	14	100
Daha önce işletme veya yönetim ve organizasyon ile ilişkili bir bölümde okudunuz mu?	Evet	0	0
	Hayır	14	100
Otel yönetimi dersini kaç kez aldınız?	İlk kez	14	100
	İkinci kez ve üstü	0	0
Daha önce yaratıcı drama yöntemi ile karşılaştınız mı?	Evet	0	0
	Hayır	14	100

4. Bulgular

4.1. Öğrencilerin demografik ve davranışsal özellikleri

Tablo 1’de görüleceği üzere, öğrencilerin 9’u kadın, 5’i erkektir. Öğrencilerin turizm sektöründe çalışma durumuna bakıldığında, %28,6’sının sektörde daha önce çalıştığı görülmektedir. Ayrıca, öğrencilerin büyük bir bölümü (%85,7) staj yapmamıştır.

Öğrencilerin daha önce yönetim konulu herhangi bir ders alıp almama durumları incelendiğinde, 6’sının ders öncesinde yönetim konulu herhangi bir ders aldığı anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin daha önce yönetim konulu bir seminere katılma durumuna bakıldığında, öğrencilerin tamamının ders öncesinde yönetim konulu bir seminere katılmadığı görülmektedir. Öğrencilerin daha önce işletme veya yönetim ve organizasyon ile ilişkili bir bölümde okuyup okumadıkları incelendiğinde, yine öğrencilerin tamamının ders öncesinde işletme veya yönetim ve organizasyon ile ilişkili bir bölümde okumadıkları anlaşılmıştır. Öğrencilerin otel yönetimi dersini kaçınıcı kez aldıklarına yönelik yanıtlara bakıldığında, öğrencilerin tamamının otel yönetimi dersini ilk kez aldıkları görülmüştür. Son olarak, daha önce yaratıcı drama yöntemi ile karşılaşmış öğrencilerin tamamı derslerde uygulanacak yöntemle karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir.

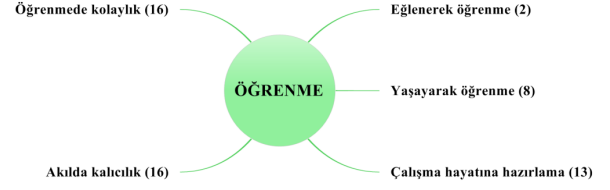
4.2. Görüşmelerden elde edilen temalar

4.2.1. Öğrenme teması

Görüşmelerden elde edilen bulgulara göre öğrenciler, geleneksel olarak uygulanan düz anlatım yöntemine kıyasla derste uygulanan yaratıcı drama yönteminin öğrenmede kolaylık sağladığını ve derste öğrenilen konuların akılda kalıcı olduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte, derste yapılan etkinliklerin herhangi bir otel işletmesinde çalıştıkları zaman karşılaşabilecekleri durumları içermesi nedeniyle çalışma hayatına hazırlamada katkı sağladığını belirtmişlerdir. Son olarak, öğrenciler uygulanan yöntem aracılığıyla yaşayarak ve aynı zamanda eğlenerek öğrendiklerini ifade etmiştir. Bu doğrultuda ortaya çıkan *öğrenme temasına* ilişkin kodlara şekil 1’de verilmiştir.

Öğrencilerin konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

K1: “Ama onun dışında liderlik olsun, yöneticilik olsun, o tip şeyleri drama yöntemiyle akılda kalıcı bir şekilde öğrenebiliyoruz. Bu açıdan drama gayet güzel oluyor, eğlenceli oluyor.”

Şekil 1. Görüşmelerden elde edilen öğrenme teması

K2: “Daha kalıcı ve anımsatıcıydı çoğu konuda. ... Konuları öğrendim. Yaşayarak öğrendim daha doğrusu. ... Bunlarla benim aklımda kalıcı oldu ders için. ... Öğrenme konusunda tamamen öğrendiğimi düşünüyorum. ... Derste öğrendiklerimizin yararı olacağını ve bir gün karşıma çıkacağını düşünüyorum.”

K4: “Ama daha sonrasında dersi etkileşimli olarak işlediğimiz zaman yani benim açımdan en azından dersi daha iyi anlamama yardımcı oldu. Görsel bir hafızayla sınavlarda başarılı olabiliyorum. Bunda bana etkisi oldu. ... Sınavda soruları gördüğüm zaman o sorulara ilişkin bizim yaptığımız canlandırmalar gözümün önüne geldi. ... Ve bunları görerek sınavda da en yüksek notu almıştım ve hiç kitap almadan ben sınavı girdim.”

K5: “Öğrencinin daha aktif katıldığı bir süreç işlendiği için bence daha akılda kalıcı ve öğrenciler konuları daha çok sindirebiliyor. Haftalar sonra bile bir konuyu hatırlayabiliyor.”

K6: “Ama uygulamaya geldiğimizde illa aklınızda kalıyor. Çünkü kendiniz yaptınız. Rol icabı olsa da o anı yaşadınız. ... Herhangi bir sorunu ya da alınması gereken dersi, daha kalıcı oluyor.”

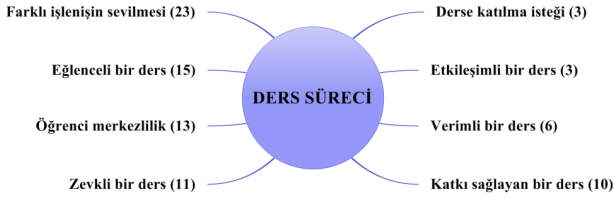
K9: “Bunu drama şeklinde işlediğimizde gerçek hayata bence daha uygun oluyor. Çünkü gerçek hayatta da pratikte öğreniyoruz. ... Tamamen gerçek hayattaki durum. ... Çünkü ben daha önce hiç çalışmamıştım. Burada bire bir deneyimleyince daha iyi oluyor.”

K16: “Aynı zamanda eğlence olsun, hem eğlenerek aynı zamanda öğrenebildim. ... Aslında şöyle tam olarak normalde ezber yaptığımda bakarak ezberlemek yerine burada daha kalıcı olduğunu düşünüyorum. ... Örneğin bir sınavı girdiğimde burada yaptığım dramalar aklıma geldiğinde hemen kendi yaptığım dramaların, genel olarak tabii etrafımdaki insanların da çok kaldı aklımda.”

4.2.2. Ders süreci teması

Görüşmelerden elde edilen bulgulara göre öğrenciler, geleneksel olarak uygulanan düz anlatım yöntemine kıyasla derste uygulanan yaratıcı drama yöntemini “farklı” olması nedeniyle sevdiğini belirtmişlerdir. Yaratıcı drama yönteminin uygulandığı dersin;

öğrenciye katkı sağlayan, etkileşimli ve öğrenci merkezli bir ders olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir. Ayrıca, yaratıcı drama yönteminin uygulandığı dersin eğlenceli ve zevkli bir ders olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanında, ders sürecinin verimli olduğunu ve derse katılma isteği uyandıran bir yöntem kullanıldığını da eklemişlerdir. Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda oluşturulan *ders süreci temasına* ilişkin kodlar şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. Görüşmelerden elde edilen ders süreci teması

Konuyla ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir:

K2: “*Bu ders diğer derslere göre daha interaktif geçen bir ders. ... Ama böyle olduğu zaman ister istemez kendimi dersin içinde buldum ve derse katılmak istedim. ... Onun dışında zamanla dersin eğlencesi, oyunların bizi etkisi altına alması ve daha sonra yaptıklarımızın bizim hoşumuza giden şeyler olması derste eğlendirdi, düşündürdü.*”

K5: “*Öğrencinin daha aktif katıldığı bir süreç işlendiği için bence daha akılda kalıcı ve öğrenciler konuları daha çok sindirebiliyor. ... Çünkü öğrenci merkezli, dersin öznesi öğrenci olduğu için daha aktif sorulabiliyorsun dersi, konuları. ... Öncelikle ben keyif alıyorum kendi adıma. Diğer derslerden ziyade, diğer derslerle sürekli karşılaştırıyorum çünkü diğer derslere göre tek farklı ders bu. Drama olarak işleniyor. Öğrencinin arkada oturup sus pus kaldığı derslere nazaran bu ders biraz daha farklı.*”

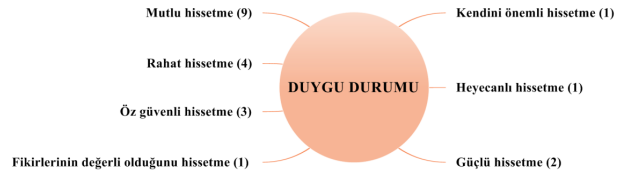
K6: “*Bu zamana kadar üniversite hayatımda en çok zevk aldığım derslerden biridir. ... Çünkü öğrenciye dayalı bir ders. ... Her şey kendimize, öğrenciye dayalı olduğu için bilgileri kendimiz sentezleyip ortaya koyuyoruz. ... Arkadaşlarımızla gülüyoruz, eğleniyoruz. ... O yüzden ilk defa zevkli ve verimli bir ders geçirdim ben. ... Uygulamalı ders daha etkili oluyor. Ki bizim gibi Turizm İşletmeciliği öğrencileri insanlarla iç içe olacağız. İletişim halinde olacağız. O yüzden ez-*

bere dayalı sistemden çıkıp, kendimizi geliştirip, insanlarla ilişkilerimizi ve iletişimimizi geliştirip, sektöre atılmamız daha mantıklı.”

K15: “*Bu şekilde uygulamalı yapmamız normal ders işlenmesine göre bence daha verimli oldu.... Başta biraz daha derste, hep böyle daha iyi olduğunu düşündüm normal ders anlatma şekline göre. Çünkü biz de katılabiliyoruz. Siz sorular soruyorsunuz. Biz bir şeyler yapıyoruz. ... Eğlendim. ... Çünkü normal ders işlenme şekline göre daha hoşuma gitti benim. Daha çok katılım sağlayabildik.*”

4.2.3. Duygu durumu teması

Görüşmelerden elde edilen bulgulara göre öğrenciler, yaratıcı drama yöntemin uygulandığı derslerde mutlu, rahat, özgüvenli, güçlü ve heyecanlı hissettiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, uygulama sürecinde fikirlerinin değerli olduğunu ve kendilerini önemli hissettiklerini de ifade etmişlerdir. *Duygu durumu temasına* ilişkin kodlar şekil 3’te sunulmuştur.

Şekil 3. Görüşmelerden elde edilen duygu durumu teması

Konuyla ilgili öğrenci görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

K1: “*Kendimi biraz otoriter ve güçlü hissettirdi fikirlerimi kabul ettirdiğim şeylerde.*”

K3: “*Arkadaşlarımla daha kolay iletişim kurabildiğimi fark ettim. Bu daha rahat hissetmeme sebep oldu.*”

K4: “*Çekingenliğimi attım. Kendimi daha öz güvenli hissediyorum. En azından derse gelirken korkarak gelmiyorum başlarda olduğu gibi. ... Onlarla bir şeyler paylaşmaktan mutlu oluyorum. Derse de severek geliyorum zaten.*”

K7: “*Çok konuşkan biri değildim. Hala da öyleyim de. Hani bu şekilde biraz daha kendimi ifade etmekte güçlü hissediyorum. Biraz daha özgüven olarak kendimi tanıtmaya açılsından iyi oldu.*”

K8: “Zaten ben daha öncede drama ile ilgili ilk başta duyduğumda baya dikkatimi çekmişti, mutlu etmişti beni. ... Açıkçası benim fikirlerimin de önemli olduğunu, kendi fikirlerimin de arkadaşlarım tarafından izlenmesi, dinlenmesi şey hissettirdi, benim fikirlerimin de bir değeri var. İnsanlar bunu önemsiyor.”

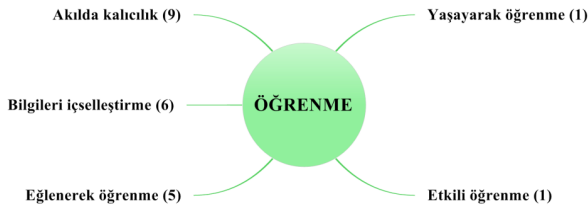
K9: “Beni daha mutlu ediyor. Açıkçası buraya sevinerek geliyorum.”

K11: “Aşlında yaparken insanların karşısına geçip, bir şey düşünüyorsun, düşündüğünü de sergiliyorsun. Onu sergilerken heyecan, onların karşısında doğru bir şeyler yapmaya çalışıyorsun. Ve bu kendini biraz da olsa önemli hissettiriyor. Çünkü dersin merkezinde sen oluyorsun.”

4.3. Mektuplardan elde edilen temalar

4.3.1. Öğrenme teması

Öğrencilerin yazdığı mektuplar incelendiğinde öğrenciler; yaratıcı drama yönteminin uygulandığı otel yönetimi dersinde eğlenerek ve yaşayarak öğrendiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrenciler, yöntemin bilgilerin içselleştirilmesini sağladığını, daha akılda kalıcı olduğunu ve yöntemin etkili bir öğrenme biçimi oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenme temasına ilişkin kodlara şekil 4’te yer verilmiştir.

Şekil 4. Mektuplardan elde edilen öğrenme teması

Öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Her bir konunun etkinlikleri konuyla alakalıydı ve konuyu tekrar çalıştığımda o yaptığımız etkinlikler aklıma geldi. Akılda kalıcı olması yarın öbür gün işe girdiğimde de etkisini göreceğimden eminim.”

K2: “Her konunun ilkesini canlandırmak, elimizdeki küçükük kağıtlardaki bilgileri içselleştirmek çok kalıcıydı.”

K3: “Ama drama yöntemi ile al bence. Neden diye sorarsan eğlenirken öğreniyorsun. ... Yaptığın canlandırmalar aklında elbet bir şeyler kalmasını sağlayacak.”

K6: “Bu yöntem ile bazı konular gerçekten çok iyi anlaşılıyor. Çünkü kendini bir adamın (örneğin Gantt) onun yerine koyarak yaptığı çalışmalarını anlamana yardımcı oluyor.”

K11: “Bu yöntemlerin daha akılda kalıcı, daha eğlenceli ve daha öğretici olduğunu vurgularım.”

K12: “Ders eğlenceli ve bilgilendirici geçiyor. ... Yapılan doğaçlamalarla derste işlenenler aklımızda kalıyor ve etkili bir öğrenme biçimi ortaya çıkıyor.”

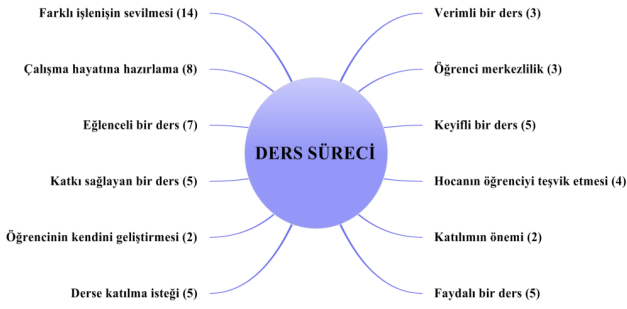
K17: “Drama olarak alırsan eğer dersi senin de benim gibi eğlenerek ve işlenen konuyu yaşayarak öğrenmek hoşuna gidecektir.”

4.3.2. Ders süreci teması

Mektuplar incelendiğinde öğrenciler; yaratıcı drama yönteminin uygulandığı otel yönetimi dersinin eğlenceli ve keyifli bir ders olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca öğrenciler dersin faydalı, verimli, öğrenciye katkı sağlayan, öğrencinin kendini geliştirmesini olanaklı kılan ve öğrenciyi çalışma hayatına hazırlayan bir ders olduğunu ifade etmişlerdir. Geleneksel olarak kullanılan düz anlatım yöntemine kıyasla yaratıcı drama yönteminin uygulanmasıyla farklı işleniş yöntemini sevdiğini ve derse katılma isteği duyduklarını ifade eden görüşler de mevcuttur. Öğrenciler, ders sürecinde dersin öğretim üyesi ve öğrenciler arasında hiyerarşiden uzak ilişkilerin kurulmasıyla birlikte öğretim üyesinin öğrenciyi teşvik ettiğini belirtmişlerdir. Son olarak öğrenciler, dersin öğrenci merkezli olması nedeniyle derse katılımın önemli olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir. Bu doğrultuda ortaya çıkan ders süreci temasına ilişkin kodlara şekil 5’te yer verilmiştir.

Konuyla ilgili öğrenci görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

K2: “Genel olarak otel yönetimi dersini değerlendirmemi istersen; her şeyden önce bir turizm öğrencisinin almasında çok fayda yaratacak. ... Dersin güzelliği de drama olmasıydı. Aşlında hayatında hiç drama yapmamış ben ve benim gibi arkadaşlarım kendimize çok şey kattık. ... Derste ki ısınma çalışmaları çok keyifliydi. ... Aktif katılıp kendin öğrenirsin. Yanlışlarını anlamadığın yerde o an görür düzeltirsin.”

Şekil 5. Mektuplardan elde edilen ders süreci teması

K5: “Başta çok önyargılı yaklaşmıştım. Ben ki içine kapanık bir insanım. Yapamam diye düşünmüştüm. Sonra ilk derse katıldım. Çok keyif aldım. İkinci derse giderken daha istekli ve keyifli gitmeye başladım derse. ... Otel yönetimi dersinin bana kattığı çok fazla şey oldu. ... Ve bu tarzda bir ders daha olsa kesinlikle düz anlatıma tercih ederdim.”

K6: “Herkesin derse katılımını sağlıyor. ... Kendini geliştirmene, arkadaşlarıyla iletişim kurmana yardımcı oluyor. ... Bir de ileride otelde çalışacağımız için orada karşılaşılabileceğimiz sorunları, müşteri ile olan ilişkileri nasıl kuracağımız konusunda bize çok bilgi vermiş oldu. ... Dersler çok eğlenceli, etkili ve verimli geçti bence.”

K8: “Dersin hoca-öğrenci arasındaki hiyerarşik ilişkilerden uzak yatay örgütlenme yapısı ile işlenmesi eğlenerek öğrenmemizi ve olaylara durumsal bakabilmemizi sağladı.”

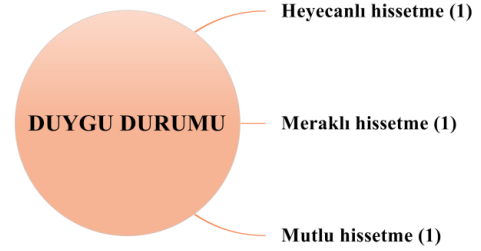
K9: “Diğer dersler gibi hocanın anlattığı öğrencinin dinleyip çıktığı verimsiz derslere kıyasla öğrenci ağırlıklı bir ders. ... Otel yönetimi dersinde hem oluşabilecek sorunların provasını, nasıl bir çözüm yolu izlememiz gerektiğini öğrendik. Sadece bir ders olarak görmeyip bizi hayata hazırlayan bir dersti.”

K12: “Ben otel yönetimi dersini drama teknikleriyle öğrendim ve arkadaşşıma kesinlikle bu dersi almasını tavsiye ederim. ... Ders eğlenceli ve bilgilendirici geçiyor, yapılan hikayelerle derste işlenenler aklımızda kalıyor ve etkili bir öğrenme biçimi ortaya çıkıyor. ... Katılım çok önemli.”

K17: “Bir şeyi isteyerek öğrenmek için drama yönteminden güzel bir yöntem olduğunu düşünmüyorum. ... Keyifli, verimli ve eğlenceli geçen bir dersti. ... Eğer dersi alırsan sabah ‘Of ya yine mi okul?’ demeyeceksin. Hemen okula gelip otel yönetimi dersine girmek isteyeceksin.”

4.3.3. Duygu durumu teması

Mektuplardan elde edilen bulgulara göre öğrencilerden bazıları; yaratıcı drama yönteminin uygulandığı otel yönetimi dersinde yaşadıkları duygu durumlarıyla ilişkili olarak mutlu, meraklı ve heyecanlı hissettiklerini ifade etmişlerdir. *Duygu durumu temasına* ilişkin kodlara şekil 6’da yer verilmiştir.

Şekil 6. Mektuplardan elde edilen duygu durumu teması

Konuyla ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir:

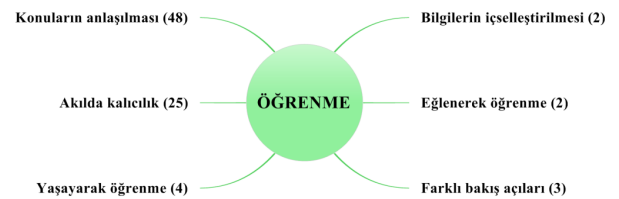
K1: “Dramayla akılda kalıcı olmasından çok mutluyum.”

K5: “Her haftanın sonunda diğer hafta nasıl bir etkinlik yapacağız diye düşünerek merakla gitmeye başladım. ... Her derse heyecanla gittim.”

4.4. Katılımcı günlüklerinden elde edilen temalar

4.4.1. Öğrenme teması

Öğrencilerin 11 hafta süren uygulama sürecinde her dersin sonunda yazdıkları katılımcı günlüklerinden elde edilen bulgulara göre öğrenciler kullanılan yaratıcı drama yöntemi ile konuların anlaşılabilirliğini, akılda kalıcı olduğunu ve yöntemin bilgilerin içselleştirilmesini sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrenciler, yaşayarak ve eğlenerek öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Son olarak, öğrenirken farklı bakış açılarını görebildiklerini ifade eden öğrenci görüşleri de mevcuttur. *Öğrenme temasıyla* ilgili öğrenci görüşlerinden ortaya çıkan kodlar şekil 7’de sunulmuştur.

Şekil 7. Katılımcı günlüklerinden elde edilen öğrenme teması

Öğrenci görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

K2: “Yapılan etkinliklerin kalıcılığı uygulamalı olduğu için daha yüksek.” (1. Hafta 16.02.2018)

K5: “Eğlenirken öğrenmek hepimize katkı sağlayacaktır.” (1. Hafta 16.02.2018)

K4: “Akılda kalıcı ve uygulamalı yaptığımız için o anı yaşıyormuş gibi düşünmek bize küçük de olsa deneyimler kazandırıyor.” (2. Hafta 23.02.2018)

K11: “Konuyu drama şeklinde aktif bir şekilde öğrenmek daha iyi kavramamıza yardımcı oldu.” (2. Hafta 23.02.2018)

K4: “Yıllar içinde gelişmiş yönetim biçimlerini bilim adamlarını canlandırarak veya ilkelerini kavrayarak yansıtmamız konuyu anlamamızı sağladı.” (3. Hafta 02.03.2018)

K1: “Planlama konusuyla ilgili çok örnekler yapmaya çalıştık ve çoğu da yeterince anlaşılır oldu.” (4. Hafta 09.03.2018)

K3: “Son yaptığımız otel işletmelerindeki bölümlerle ilgili olan konuyu iyi anladım.” (4. Hafta 09.03.2018)

K8: “Bu şekilde daha fazla akılda kalıcı oluyor.” (4. Hafta 09.03.2018)

K1: “Bugün işlenen konuları anladığımı düşünüyorum.” (5. Hafta 16.03.2018)

K2: “Ben, bizim öğrenmemiz açısından verimli geçtiğini düşünüyorum. Akılda kalıcı ve de eğlenceli geçtiğini düşünüyorum.” (5. Hafta 16.03.2018)

K4: “Konuyu yaşamak daha iyi hatırlamamıza yardımcı oluyor.” (6. Hafta 06.04.2018)

K6: “Dramada konulara herkes kendi bakış açısıyla yaklaştığı için farklı görüş açılarıyla görüyoruz.” (6. Hafta 06.04.2018)

K2: “Bugün kısa ve verimli bir gündü. Anlatılanların büyük çoğunluğunu anladığımı ve eğlenceli bir gün geçirdiğimi düşünüyorum.” (7. Hafta 13.04.2018)

K8: “Bu haftaki etkinliklerimiz diğer haftalara göre daha öğretici ve eğlenceliydi. Bu hafta daha fazla şey öğrendim.” (7. Hafta 13.04.2018)

K2: “Konuların masallaştırılarak anlatılması, teorilerin daha akılda kalıcı olmasını sağladı. Olay örgüsü sayesinde bilgilerin bellekte daha aktif yer etmesini sağladı.” (8. Hafta 20.04.2018)

K5: “Motivasyon konusunu şiir ve masal yazarak akılda kalıcı hale getirdik. Kendi yazdığım şiir ve masaların yöntemleri aklımda kaldığını hissediyorum. Diğer arkadaşlarımın şiirlerinin yöntemlerini hatırlıyorum.” (8. Hafta 20.04.2018)

K12: “Bugün ki ders eğlenceli ve güzel geçti. Şiir yazmak ve masal yazmak biraz daha farklı açıyla bakıp öğrenmemize yardımcı oldu diye düşünüyorum.” (8. Hafta 20.04.2018)

K1: “Kısa sürede akılda kalıcı bir ders işledik. Konu gayet açık ve anlaşılırdı. Etkinlikler güzel ve akılda kalıcıydı.” (9. Hafta 27.04.2018)

K7: “Bugün ki konuları gayet iyi bir şekilde kavrayabildim. Akılda kalıcı olduğunu düşünüyorum.” (9. Hafta 27.04.2018)

K 8: “Kendimi birinin yerine koyduğum zaman bu toplantı etkinliğinde olduğu gibi o zaman daha iyi anlayabiliyorum, kavrayabiliyorum.” (9. Hafta 27.04.2018)

K9: “Bugün ki ders benim için baya verimli geçti. Kontrol ve denetim arasındaki farkı gayet iyi anladım. Zamanı da gayet iyi kullandığımız için çok fazla yorulmadım. Bu haftaki etkinlikler hem kolay hem de anlaşılırdı.” (10. Hafta 04.05.2018)

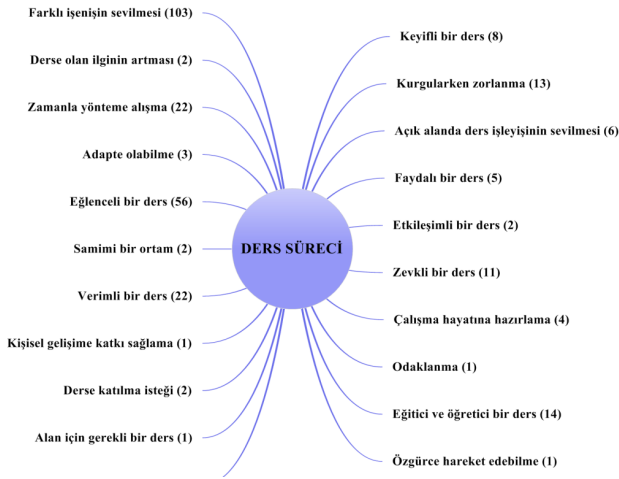
K1: “Bugün otel yönetimi dersinde otel işletmelerinde kullanılan yeni yöntemler adlı konuyu öğrendik. Bu konular sayesinde otellerde konaklayan insanların neyi neden seçtiğini daha iyi anlamaya başladım.” (11. Hafta 11.05.2018)

K2: “Bugün otel yönetimi son dersini işledik. Ders her zaman ki gibi güzel geçti. Konumuz otel işletmelerindeki yeni yöntemler ile tanışmış olduk. Yaptığımız doğaçlamalar da konuyu iyi şekilde anlamamı sağladı.” (11. Hafta 11.05.2018)

4.4.2. Ders süreci teması

Katılımcı günlüklerinden elde edilen bulgulara göre öğrenciler derste uygulanan yaratıcı drama yöntemini sevdiğini bu yöntemin derse yönelik ilgiyi artırdığını, alışık olmadıkları bu yöntemle zamanla alıştıklarını ve bu yöntemin derse katılma isteği uyandırdığını belirtmişlerdir. Öğrenciler, dersin samimi bir ortamda işlenen, eğlenceli, verimli, faydalı, zevkli ve keyifli bir ders olduğunu ifade eden görüşler sunmuşlardır. Bununla birlikte, derse adapte olabildiklerini ve odaklanabildiklerini söylemişler; dersin eğitici ve öğretici,

alan için gerekli ve çalışma hayatına katkı sağlayan bir ders olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler dersin; kişisel gelişime katkı sağlayan, öğrenci merkezli olmasıyla birlikte özgürce hareket edebildiklerini, etkileşimli bir ders olduğunu da ifade etmişlerdir. Öğrenciler, derslerin havalara güzel olduğu zamanlarda fakültenin terasında açık alanda işlenmesinden memnun olduklarını da belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrenciler verilen metinlere nazaran doğaçlama çalışmalarını kurgularken bazen zorlandıklarını da ifade etmişlerdir. *Ders süreci temasına* ilişkin kodlar şekil 8’de sunulmuştur.

Şekil 8. Katılımcı günlüklerinden elde edilen ders süreci teması

Konuyla ilgili öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir:

K1: “Aktif ve eğlenceli iki ders saati geçirdik. ... Sürekli olarak derse katılma isteği oluştu.” (1. Hafta 16.02.2018)

K2: “İşlemiş olduğumuz bu derste öğrenci merkezli olması ve birebir olarak işlenmesi öğrenmemizi olumlu yönde etkilemektedir.” (1. Hafta 16.02.2018)

K3: “Bugünkü dersin verimli ve eğlenceli geçtiğini düşünüyorum.” (1. Hafta 16.02.2018)

K5: “Gayet zevkli ve eğlenceli bir dersti. ... Samimi bir ortamda daha rahat, özgür hareket edebilir, daha da kendimiz gibi olabiliriz.” (1. Hafta 16.02.2018)

K19: “Dersin amfide ya da derslikte işlenmek yerine uygulamalı bir şekilde işlenmesi dikkatimi ve odağımı daha iyi kullanmam açısından daha iyi oldu. ... Bölümümüz gereği böyle uygulama derslerine daha çok ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. ... Onun dışında çok verimli geçtiğini düşünüyorum.” (1. Hafta 16.02.2018)

K3: “Bence eğlenceli ve bilgiyi aktarma konusunda güzel bir yöntem.” (2. Hafta 23.02.2018)

K11: “Konuyu drama şeklinde aktif bir şekilde öğrenmek daha iyi kavramamıza yardımcı oldu. ... Eğlenceli ve keyifli bir ders geçirdik.” (2. Hafta 23.02.2018)

K17: “Derse gittikçe daha çok alışmaya başladım. Yaptığımız etkinliklerle dersi daha iyi anladığımı fark ediyorum. Çünkü sınıfta oturup kitaptan okuduğum zaman çok sıkılıyorum. Dersin işleniş şekli benim konuları anlamam konusunda daha yardımcı oluyor.” (2. Hafta 23.02.2018)

K3: “Zaman ilerledikçe daha çok adapte olmaya ve dersin bu şekilde işlenmesine alıştık. Öğrenmemiz kolaylaşıyor. Daha keyifli ve eğlenceli geçiyor.” (3. Hafta 02.03.2018)

K6: “Bugün dersin gayet güzel geçtiğini düşünüyorum. Teoriler hakkında, yönetim teorilerinin değişimi hakkında bilgi edindik ve bunun üzerine etkinlikler yaparak eğlenceli hale getirdik. Normalde sıkıcı olabilecekken eğlenceli hale getirdik ve gayet güzeldi.” (3. Hafta 02.03.2018)

K14: “Keşke küçüklüğümüzden beri bütün dersleri bu şekilde öğrenseydik. Çünkü insanlar farklı şekillerde öğreniyorlar. Ama bunlardan en verimlisi uygulamalı olanı. ... Umarım bütün dersler zamanla bu şekilde öğretilmeye başlanır.” (3. Hafta 02.03.2018)

K2: “Ben, bizim öğrenmemiz açısından verimli geçtiğini düşünüyorum. Akılda kalıcı ve de eğlenceli geçtiğini düşünüyorum.” (5. Hafta 16.03.2018)

K3: “Dersler artık daha pratik ve hızlı bir şekilde geçti bu hafta. Birbirimize daha fazla adapte olduk. Ayrıca konuları daha fazla anladığımı fark ettim. Verimlilik artıyor.” (5. Hafta 16.03.2018)

K9: “Benim için farklı ve güzeldi. Öğrenci merkezli, öğrencinin derse katılım gösterdiği bir süreç işletildiği için öğrenme daha sağlıklı ve kalıcı oldu benim için.” (5. Hafta 16.03.2018)

K3: “Drama dersinin daha etkili olduğunu daha iyi fark ettim. Oturduğumuz yerden dinlemek her ne kadar açık alan da olsa düz anlatım odaklanmamı zorlaştırdı ve anlatılan konunun kalıcılığı pek olmuyor. Konuyu yaşamak daha iyi hatırlamamıza yardımcı oluyor.” (6. Hafta 06.04.2018)

K5: “Drama tekniği ile işleniş bu haftaki sözlü işlenişe göre benim açımdan daha etkili oldu. Dramada konulara herkes kendi bakış açısıyla yaklaştığı için farklı görüş açılarıyla görüyorduk.” (6. Hafta 06.04.2018)

K2: “Bugün kısa ve verimli bir gündü. Anlatılanların büyük çoğunluğunu anladığımı ve eğlenceli bir gün geçirdiğimi düşünüyorum. Açık havada olmanın olumlu etkisi olduğunu da düşünüyorum.” (7. Hafta 13.04.2018)

K9: “Artık alıştığımız için etkinliklerde daha hızlı ve etkili bir şekilde katılım sağlayabiliyoruz.” (7. Hafta 13.04.2018)

K11: “Bu haftaki etkinliklerimiz diğer haftalara göre daha öğretici ve eğlenceliydi. Bu hafta daha fazla şey öğrendim.” (7. Hafta 13.04.2018)

K13: “Açık havada rahat ferah bir şekilde ders işlemek hem daha zevkli hem de daha verimliydi. Ders konularını kısa ve öz bir şekilde canlandırarak gerekli bilgiyi aldığımızı düşünüyorum. Eğitim hayatımda zevk aldığım tek ders olabilir konu işleme açısından.” (7. Hafta 13.04.2018)

K4: “Bu hafta motivasyon üzerine canlandırmalar ve oyunlar yaptık. Bu canlandırmaların aslında motivasyonu tam tanımlayamadığımı, böylelikle daha iyi tanımladığımı düşünmemi sağladı. Bilmediklerimi öğrenmekle beraber eğlendim de. Güzel ve etkili bir ders olduğunu düşünüyorum.” (8. Hafta 20.04.2018)

K5: “Motivasyon konusunu şiir ve masal yazarak akılda kalıcı hale getirdik. Kendi yazdığım şiir ve masaların yöntemleri aklımda kaldığını hissediyorum. Diğer arkadaşlarımla şiirlerinin yöntemlerini hatırlıyorum.” (8. Hafta 20.04.2018)

K7: “Bu haftaki ders diğer dersler içinde en eğlenceli olandı. Bir şeyler yazarak daha akılda kalıyor bence. Yazdığım zaman konularla pekiştiriyoruz ve dersi daha iyi anlamaya yardımcı oluyor.” (8. Hafta 20.04.2018)

K1: “Kısa sürede akılda kalıcı bir ders işledik. Konu gayet açık ve anlaşılırdı. Etkinlikler güzel ve akılda kalıcıydı. İsimler çok akılda kalmasa da konunun gayet kalıcı olduğunu düşünüyorum. Pantomim oyununu en zevklisiydi.” (9. Hafta 27.04.2018)

K2: “Liderlik konusundaki teorilerin sınıfta herkes tarafından içselleştirilip tartışılması yararlı oldu.” (9. Hafta 27.04.2018)

K6: “Dersimiz çok güzel ve anlaşılır geçti. En son yaptığımız doğaçlamada yaptığımız bir toplantı herkesin konuşup ve yorum gibi yaptığımız konuşmada çok güzel. Bu konuyu anlamış oldum.” (9. Hafta 27.04.2018)

K3: “Artık son iki haftanın içindeyiz ve hem derse hem birbirimize alıştık. Alışmanın dışında kimin ne yapabileceğinin de farkındayız. Dersin etkisinin yilsone doğru arttığını düşünüyorum. Kontrolün hem kendi yaşantımı etkileyeceğini (iyi yönde) hem de ders bana kattıklarıyla yanımdaki insanlara da dikkat edeceğimi düşünüyorum. Yapılan etkinlikler konuyu tam anlamamı sağladığından eminim. Bu konuda sınavda hatalı yapmam.” (10. Hafta 04.05.2018)

K5: “Bugünkü derste kontrolün ne kadar önemli olduğunu bir daha anlamış oldum. Ekip çalışmamızla daha iyi kontrol ederek işlevinin doğru gitmesini sağlamış olduk. Ders gayet iyi geçti.” (10. Hafta 04.05.2018)

K2: “Bugün otel yönetimi son dersini işledik. Ders her zaman ki gibi güzel geçti. Konumuz otel işletmelerindeki yeni yöntemler ile tanışmış olduk. Yaptığımız doğaçlamalar da konuyu iyi şekilde anlamamı sağladı. Bu dersten bütün dönem boyunca çok zevk aldım.” (11. Hafta 11.05.2018)

K7: “Son dersimizi gerçekleştirdik. Son konumuzu yönetim şekillerini etkinliklerini kısa ve öz bir şekilde işledik. Hepimiz gazete yapma işini bekledik daha çok. Takımımla ben gazetenin kapağını yaptık. Diğer ekip arkadaşlarımızın haberlerini de öğrenerek baş sayfamızı yaptık. Uygulamalı dersin sonuna gelindiğinden hem mutlu hem hüznümlüyüm çünkü bu dersin bir çekirdek kadro oluşturması güzeldi. Her şey için çok teşekkür ederiz.” (11. Hafta 11.05.2018)

K9: “Bugün otellerdeki sistemlere dair televizyon programı yapma etkinliği çok güzeldi. Derslerimizin bitmiş olması çok üzücü umarım bunun gibi daha fazla dersimiz olur ve Tuğçe hoca ile daha çok ders işleriz.” (11. Hafta 11.05.2018)

K11: “Bugünkü derste işlenen konuları gayet iyi anladım. Özellikle gazete etkinliği çok eğlenceli geçti. Böyle bir ders açtığınız ve bu şekilde işlediğiniz için çok teşekkür ederim. Sizin gibi bir hocam olduğu için çok mutluyum. Sizi tanıdığıma sevindim.” (11. Hafta 11.05.2018)

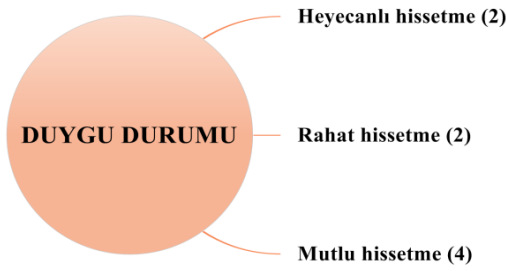
4.4.3. Duygu durumu teması

Katılımcı günlüklerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerden bazıları derslerde mutlu, rahat ve heyecanlı hissettiklerini belirtmişlerdir. *Duygu durumu* temasına ilişkin kodlar Şekil 9’da sunulmuştur.

Öğrencilerin konuyla ilgili görüşleri aşağıda verilmiştir:

K1: “*Yaratıcılığımızı kullanabildiğimiz böyle bir uygulamalı ders düşüncesinden dolayı çok mutluyum.*” (1. Hafta 16.02.2018)

K10: “*Diğer derslere nazaran kendimi daha rahat ve sakin hissettim.*” (1. Hafta 16.02.2018)

Şekil 9. Katılımcı günlüklerinden elde edilen duygu durumu teması

K16: “*Her oyun ve doğaçlamaya başlarken heyecanlandım ve bu durum derse daha çok adapte olmamı sağladı.*” (1. Hafta 16.02.2018)

K4: “*Kendimi gittikçe daha çok ifade edebildiğimi düşündüm. Bu da algılarımı daha açık hale getirdi. Yani bence derste rahat olmamızda daha iyi anlamamızı kolaylaştırıyor.*” (4. Hafta 09.03.2018)

K8: “*Bugün yine ders güzel ve eğlenceliydi. Bir nesnenin neler çağrıştırdığını ve diğer konularla ilgili aktivite yaptık. Verimli bir ders oldu diye düşünüyorum. Son olarak gazete yapma durumuyla da dersi tamamlamış olduğumuz için mutluyum.*” (11. Hafta 15.05.2018)

5. Sonuç ve tartışma

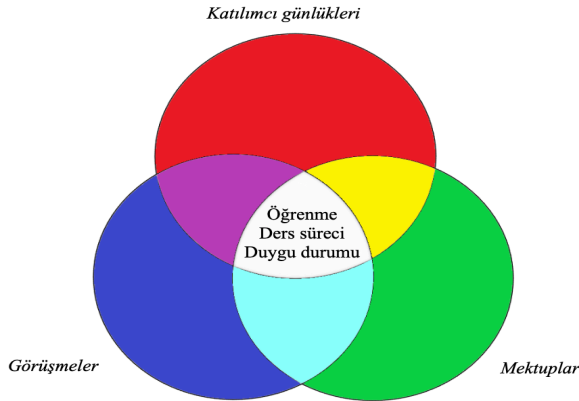
Dersi yaratıcı drama yöntemiyle alan öğrencilerin yazmış oldukları mektuplardan, katılımcı günlüklerinden ve öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlara göre öğrenciler, geleneksel olarak uygulanan düz anlatım yöntemine kıyasla yaratıcı drama yönteminin öğrenmede kolaylık sağladığını ve derste öğrenilen konuların akılda kalıcı olduğunu ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, derste yapılan etkinliklerin herhangi bir otel işletmesinde çalıştıkları zaman karşılaşılabilecek-

leri durumları içermesi nedeniyle çalışma hayatına hazırlamada katkı sağladığını belirtmişlerdir. Öğrenciler uygulanan yöntem aracılığıyla yaşayarak ve aynı zamanda eğlenerek öğrendiklerini söylemişlerdir. Ayrıca, öğrenciler, yöntemin bilgilerin içselleştirilmesini sağladığını ve etkili bir öğrenme biçimi oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler kullanılan yaratıcı drama yöntemi ile konuların anlaşılabilirliğini belirtmişlerdir. Son olarak, öğrenirken farklı bakış açılarını görebildiklerini ifade eden öğrenci görüşleri de mevcuttur.

Dersi yaratıcı drama yöntemiyle alan öğrencilerin yazmış oldukları mektuplardan, katılımcı günlüklerinden ve öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlara göre öğrenciler, geleneksel olarak uygulanan düz anlatım yöntemine kıyasla derste uygulanan yaratıcı drama yöntemini farklı olması nedeniyle sevdiklerini belirtmişlerdir. Yaratıcı drama yönteminin uygulandığı dersin; kişisel gelişime katkı sağlayan, öğrenci merkezli olmasıyla birlikte özgürce hareket edebildikleri, etkileşimli bir ders olduğunu da ifade etmişlerdir. Bununla birlikte yöntemin, derse katılma isteği uyandıran bir yöntem olduğunu da belirtmişlerdir. Öğrenciler; yaratıcı drama yönteminin uygulandığı otel yönetimi dersinin samimi bir ortamda işlenen, eğlenceli, verimli, faydalı, zevkli ve keyifli bir ders olduğunu vurgulamışlardır. Öğrenciler, ders sürecinde dersin öğretim üyesi ve öğrenciler arasında hiyerarşiden uzak ilişkilerin kurulmasıyla birlikte öğretim üyesinin öğrenciyi teşvik ettiğini belirtmişlerdir. Öğrenciler, dersin öğrenci merkezli olması nedeniyle derse katılımın önemli olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir. Bu yöntemin derse yönelik ilgiyi artırdığını ve alışık olmadıkları bu yöntemle zamanla alıştıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin derse adapte olabilmeleri ve odaklanabilmeleri ile birlikte eğitici ve öğretici, alan için gerekli ve çalışma hayatına katkı sağlayan bir ders olduğunu söylemişlerdir. Öğrenciler, derslerin havaların güzel olduğu zamanlarda fakültenin terasında açık alanda işlenmesinden memnun olduklarını da ifade etmişlerdir. Ayrıca, öğrenciler verilen metinlere nazaran doğaçlama çalışmalarını kurgularken bazen zorlandıklarını da söylemişlerdir.

Dersi yaratıcı drama yöntemiyle alan öğrencilerin yazmış oldukları mektuplardan, katılımcı günlüklerinden ve öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlara göre öğrenciler, yaratıcı drama yönteminin uygulandığı derslerde mutlu, rahat, özgüvenli, güçlü, me-

raklı ve heyecanlı hissettiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, uygulama sürecinde fikirlerinin değerli olduğunu ve kendilerini önemli hissettiklerini de ifade etmişlerdir.

Şekil 10. Nitel verilerden elde edilen temalar

Tüm bu sonuçlardan hareketle, dersi yaratıcı drama yöntemiyle alan öğrencilerin yazmış oldukları katılımcı günlüklerinden, görüşmelerden ve mektuplardan elde edilen *öğrenme*, *ders süreci*, ve *duygu durumu* temaları ile ilişkili olarak ortak görüşlerinin bulunduğu söylenebilir (Şekil 10). Uygulama süreci ve sonrasında toplanan farklı nitel veri toplama araçlarından elde edilen verilerde ortak temaların ortaya çıkmasının toplanan verilerin birbiriyle örtüşüğünün göstergesi olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmada çıkan sonuçlar derslerin eğlenceli, zevkli, etkileşime dayalı olduğu yönündedir. Öğrenciler derse seyerek gelmiş, eğlenerek öğrenmiş, süreç içinde mutlu, rahat ve özgüvenli hissetmiştir. Derste yapılan etkinlikler, öğrencilerin gelecekte bir otel işletmesinde çalıştıkları zaman karşılaşılabilecekleri durumları içermesi nedeniyle, çalışma hayatına hazırlık anlamında yararlı olarak algılanmıştır.

Bandura (1986), bireyin her şeyi doğrudan öğrenmesine gerek olmadığını, başkalarının deneyimlerini gözleyerek de pek çok şeyi öğrenebileceğini belirtmektedir (Demirbaş ve Yağbasan, 2005, s. 368). Bu bağlamda yaratıcı drama etkinlikleri sırasında öğrencilerin diğer öğrencileri gözlemleyerek de öğrenebildikleri söylenebilir. Her bir öğrenci diğer öğrenciler için bir model olarak birbirlerinden öğrenme yoluna gidebilirler. Bununla birlikte, bu araştırmada öğrencilerin öğrendikleri yaşantılara dayanmaktadır. Yaşantılara dayalı öğrenme bireyde kalıcı öğrenmeyi sağlar, bunun için de etkin katılım gerekir. Sözel ağırlıklı öğretimde

%10 olan hatırlama ve kalıcılık; görselde %30, yaşantılara dayalı öğretimde %90'a ulaşmaktadır. Eğitimde sözel ve bilgi depolanması ağırlıklı öğretimin yerini başta görsel olmak üzere duylara ve yaşantılara dayalı öğrenme almaktadır (Adıgüzel, 2006, s. 32). Bu doğrultuda, turizm eğitiminde yaratıcı drama yöntemiyle yaşantılara dayalı öğrenmenin gerçekleştirilmesi öğrencilerin çalışma hayatına hazırlanması açısından önemlidir.

Düz anlatım yöntemiyle teorik olarak bilgi aktarımının sağlandığı, öğretmen merkezli ve öğrencinin ders sürecinde pasif dinleyici konumunda kaldığı Turizm İşletmeciliği bölümlerinde verilen derslerde yaratıcı drama gibi öğrenci merkezli ve öğretim üyesi ile öğrenci etkileşiminin yoğun olduğu öğretim yöntemlerine ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Türkiye’de lisans eğitimi veren kurumların tümünde uygulamalı derslerin yürütülmesi amacı ile yapılan çalışmaların yetersiz olduğu belirtilmektedir (Soybalı ve Bayraktaroğlu, 2013, s. 195). Turizm eğitiminde uygulamalı derslerle (Polat Üzümcü, 2015, s. 146; Zencir, Çoşkun ve Günay Aktaş, 2016, s. 1040; Polat Üzümcü ve Alyakut, 2017, s. 81; Zencir, 2017, s.25) öğrencinin daha aktif katılım sağladığı bir eğitim süreci izlenerek drama gibi farklı öğretim yöntemleri uygulanabilir. Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin derslere yönelik olumlu tutum sergilemeleri sağlanarak sıkıcı buldukları derslere seyerek ve isteyerek girmeleri mümkün olabilir.

Yaratıcı drama yönteminin turizm programlarında derslerinde uygulanabilecek uygun yöntemlerden biri olduğu düşünülmektedir. Görüşmelerde, katılımcı günlüklerinde ve mektuplarda öğrencilerin konuları öğrenmelerine ilişkin ifadeleri yaratıcı drama yönteminin bilişsel ve duyuşsal alanda etkili bir yöntem olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. İnsan ilişkilerinin odak noktası olduğu bir sektör ile ilişkili eğitimde, yaratıcı drama yönteminden yararlanılmasının önemli olduğu ifade edilebilir.

6. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar topluca değerlendirildiğinde turizm alanındaki uygulayıcılara ve turizm alanında yapılacak araştırmalara yönelik aşağıdaki konularda önerilerde bulunulabilir:

- Uygulamalı derslerin az olduğu Turizm İşletmeciliği bölümlerinde öğrenilen bilgilerin kalıcılığını artırmak için yaratıcı drama yönteminin uygulanabileceği farklı dersler hazırlanabilir.

- Sektör ve üniversite iş birliğiyle sektör ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik yaratıcı drama tabanlı etkinlikler ve uygulamalar tasarlanabilir.
- Hizmet içi eğitim kapsamında otel işletmelerinde otel yönetimi ile ilgili yaratıcı drama yönteminin uygulandığı araştırmalar yürütülebilir.
- Yaratıcı drama yönteminden yararlanan boy-lamsal araştırmalar tasarlanabilir.

Bu araştırma Anadolu Üniversitesi Turizm Fakülte-sinde otel yönetimi dersini alan ikinci sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla araştırmanın amacı gereği elde edilen sonuçların genellenmesi gibi bir durum söz konusu değildir. Farklı öğrencilerle yapılacak benzer araştırmalarda farklı sonuçların ortaya çıkabilme ihtimali söz konusudur. Bahsi geçen tüm sınırlılıklara rağmen, bu araştırmanın turizm eğitim ve öğretiminde yaratıcı drama yönteminin uygulanmasıyla ilgili çalışmalara ve araştırmaya katılan öğrencilere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaşantılara dayalı öğrenme, yaratıcı drama ve süreçsel drama ilişkileri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 31-38.
- Adıgüzel, Ö. (2007). Dramada amaç ve özellikler, *İlköğretimde drama içinde*, Ed. Ali Öztürk, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları, 20-32.
- Adıgüzel, Ö. (2016). *Eğitimde yaratıcı drama*, 9. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Armstrong, E. K. (2003). Applications of role-playing in tourism management teaching: An evaluation of a learning method. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 2 (1), 5-16.
- Benjamin, S. & Kline, C. (2019). How to yes-and: Using improvisational games to improv(e) communication, listening and collaboration techniques in tourism and hospitality education. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 24, 130-142.
- Best, J. W. & Kahn, J. V. (2017). *Eğitimde araştırma yöntemleri* (Çev. O. Köksal), Konya: Eğitim Yayınevi.
- Bil, E. (2012). Hizmet içi eğitimde yaratıcı drama yönteminin etkililiği (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara üniversitesi, SBE.
- Creswell, J. W. (2009). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*, 3. Baskı, California: SAGE Publications, Inc.
- Demirbaş, M. & Yağbasan, R. (2005). Sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin, öğrencilerin bilimsel tutumlarının kalıcılığına olan etkisinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (2), 363-382.
- Julien, H. (2008). Content analysis. L. M. Given (Editör), *The sage encyclopedia of qualitative research methods. Volumes 1 & 2 içinde* (ss. 120-121). California: Sage Publications, Inc.
- Polat Üzümcü, T. (2015). Otel yöneticilerinin turizm eğitimine yönelik algıları: Kocaeli ili otel yöneticileri üzerinde bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30), 123-150.
- Polat Üzümcü, T. & Alyakut, Ö. (2017). Eğitimciler, sektör temsilcileri ve öğrenciler perspektifinden mesleki turizm eğitimine yönelik yapılan çalışmaların değerlendirilmesi. *Journal of Anatolian Cultural Research*, 1 (2), 67-84.
- Sezerel H. (2017). Turizm eğitiminde yaratıcı dramanın uygulanabilirliği var mı? K. Birdir (Ed.) *1. Uluslararası Turizmin Geleceği: İnovasyon, Girişimcilik ve Sürdürülebilirlik Kongresi (Futourism 2017) Bildiri Kitabı içinde* (ss.848-856). Mersin.
- Sezerel, H. & Özoğul, T. (2019). Öğrenciyi merkeze almak: Turist rehberliği eğitiminde uzman mantosu yaklaşımı. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 167-197.
- Soybalı, H. H. & Bayraktaroğlu, E. (2013). Türkiye’de lisans düzeyinde turizm eğitimi veren kurumların uygulama olanaklarının değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 24 (2), 185-199.
- Urdal, M. & Sü Eröz, S. (2016). Drama eğitiminin konaklama işletmelerindeki iş görenlerin sosyal yetenekleri üzerindeki etkisi. O. Bahar (Ed.) *17. Ulusal Turizm Kongresi Bildiri Kitabı İçinde* (ss. 120-129). Muğla.
- Zencir, E. (2017). *Turizm fakültesi öğretim programlarının değerlendirilmesi: Anadolu Üniversitesi örneği proje raporu*. Proje No: 1506E542. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Zencir, E., Coşkun, İ. O. & Günay Aktaş, S. (2016). Turizm Fakültesi öğretim programlarının değerlendirilmesi araştırması: Anadolu üniversitesi örneği projesinin tanıtımı. O. Bahar (Ed.) *17. Ulusal Turizm Kongresi Bildiri Kitabı İçinde* (s. 1035-1043). Muğla.

Extended abstract in English

The direct instruction method is predominant in tourism education. In this teacher-centered method, the students remain passive listeners, and the retention of the knowledge decreases. There is a need for teaching methods that will free the students from a passive listener and learn by doing, living, and having fun.

This research aims to reveal the opinions of the students of tourism education about the role of creative drama method in learning, course process, and mood. In tourism management programs, delivering theoretical knowledge is more common than practical courses (Zencir, 2017, p. 25). Having limited opportunities in terms of applied education and training (Soybalı & Bayraktaroğlu, 2013, p. 195; Polat Üzümcü, 2015, p. 146; Zencir, Çoşkun & Günay Aktaş, 2016, p. 1040; Polat Üzümcü & Alyakut, 2017, p. 81; Zencir, 2017, p. 25), it is essential to examine whether the creative drama method has an effect on learning, what is the opinions of the students about the course process and the different moods they experience in the courses. In light of the facts above, we hope that this study will contribute to tourism education in two ways. Firstly, it is one of the first studies to fill the gap in tourism education literature. Secondly, it may encourage educators to use different teaching methods. The methods like creative drama would allow students to learn the essential professional knowledge via learning by doing.

Creative drama is an educational approach characterized by improvisation and role-playing techniques relying on the life experiences of the members of a particular group. (Adıgüzel, 2016, p. 41). The creative drama method is an effective educational method and a multidiscipline which encapsulates learning based on experiences. Creative drama, which enables individuals to move between the real world and the fictional world, is useful in many learning environments (Adıgüzel, 2006, p. 33). In the tourism sector where human relations are the focus, it is essential to learn the subjects in a course where basic professional knowledge such as hotel management is applied by conducting a teaching method based on experiences such as creative drama. In the hotel management course, the students will learn the necessary theoretical knowledge by doing and will make it possible to overcome the deficiency created by the rote system.

The literature on applying creative drama in tourism education is limited (Armstrong, 2003; Bil, 2012; Urdal & Sü Eröz, 2016; Sezerel, 2017; Benjamin & Kline, 2019; Sezerel & Özoğul, 2019). These studies were conducted to determine whether the role-playing technique is effective in teaching professional skills in sustainable tourism management (Armstrong, 2003) and for sector employees rather than tourism education in schools (Bil, 2012; Urdal & Sü Eröz, 2016). Besides, Sezerel (2017) conducted a study on the determination of views on the creative drama method and its effectiveness. Benjamin and Kline (2019) conducted another study on the effect of improvisation techniques on improving individuals' trust and collaborative learning environments. Sezerel and Özoğul (2019) discussed the applicability of the expert mantle approach in tourist guidance education and examined students' perceptions of the expert mantle approach-based courses. Despite these, one can deduce there is a need for research on creative drama as an alternative approach in vocational education and training in tourism.

In this study, we utilized the qualitative research approach. The research was carried out with all the students who took the compulsory hotel management course in the fourth semester of the Anadolu University Tourism Management Department (N = 14). The reason for choosing this course is that the hotel management course is a basic professional course that can provide the necessary knowledge and equipment for the field. Researcher, creative drama instructor course before experimental intervention process, attended 1., 2., 3., 4. and 5. stage programs and completed education. The creative drama sessions prepared for the subjects in the hotel management course lasted 33 hours for a total of 11 weeks between 07.02.2018 - 11.05.2018 during terms of 2017-2018 Spring. Participants' logs written by the students during the course; at the end of the semester, the data obtained through face-to-face interviews with the students' letters and semi-structured questions were analyzed with Maxqda qualitative program. We conducted content analysis in the study.

In this study, the control of written texts, control of codes, in-team research, and independent researcher control, which is one of the qualitative reliability strategies proposed by Gibbs (2007), were applied (Creswell, 2009, p. 190). On the other hand, validity is one of the strengths of qualitative research. It is based on

determining whether the findings are correct for the researcher, the participant, or the reader (Oreswell & Miller, cited in Creswell, 2009, p. 191). The validity strategies proposed by Creswell (2009, p. 191) used in the research are: triangulation, detailed explanation, clarification of bias, presentation of negative or confidential information, long time in the field, and peer/peer review.

According to the results obtained from the letters, participant diaries, and the interviews, the students stated that the creative drama method facilitates learning, and the subjects learned in the lesson are retention. However, they noted that the activities in the course contributed to preparing them for working life as they included situations that they might encounter when working in any hotel business. The students said that they learned by living and having fun at the same time. Besides, the students stated that the method enables the internalization of information and creates an active learning style. The students noted that the subjects are more understandable via the creative drama method. Finally, there are also student opinions that express that they can see different perspectives while learning.

According to the results obtained from the letters, the participant diaries, and the interviews, the students stated that they liked the creative drama method applied in the lesson compared to the traditional narrative approach. They said that it is an interactive course that contributes to personal development, where they can act with freedom because it is a student-centered course. They also stated that the method is a method that stimulates the desire to participate in the class. The students emphasized that the hotel management course, where the creative drama method is applied, is a fun, efficient, useful, pleasurable, and enjoyable course in a friendly environment. The students also commented on the role of the instructor. They stated that the instructor encouraged the students with the establishment of hierarchical relationships between the instructor and the students readily. The students indicated that it is important to attend because the course is student-centered. They noted that this method increased the interest in the class, and they became accustomed to this method. They said that it was instructive, a course that was necessary for the field and contributed to the working life as well as being able to adapt and focus on the course. Students expressed that they were pleased that the lessons were carried out in

the open area on the terrace of the faculty when the weather was beautiful. Besides, students said that they sometimes had difficulty in constructing improvisation works compared to the given texts.

According to the results obtained from the letters, participants' diaries, and interviews, students stated that they felt happy, comfortable, self-confident, active, curious, and excited in the courses where the creative drama method was applied. They also stated that their ideas were valuable, and they felt important during the implementation process.

Based on these results, the students have standard views about the themes of 'learning, lesson process, and moods' obtained from participant diaries, interviews, and letters. The results of this research suggest that the lessons are fun, enjoyable, and interactive. The students came to class with pleasure, learned with fun, and felt happy, comfortable, and self-confident in the process. The activities included in the course were perceived as useful in terms of preparation for working life, as they include situations that students may encounter when working in the hotel business in the future.

Bandura (1986) states that the individual does not need to learn everything directly and that he/she can learn many things by observing the experiences of others (Demirbaş and Yağbasan, 2005, p. 368). We can deduce that students can learn by observing other students during creative drama activities. Learning based on experiences provides retention learning in the individual and requires active participation. Recall and retention, which are 10% in verbal instruction; 30% in visual and 90% in teaching based on experiences. Verbal and information storage in education is mainly replaced by learning based on senses and experiences, primarily visual (Adıgüzel, 2006, p. 32). It is essential to realize learning based on experiences with the creative drama method in tourism education in terms of preparing students for working life.

In the lectures where the teacher-centered and passive listener is, it is necessary to use student-centered and intensive student interaction methods such as creative drama. The execution of practical courses in all undergraduate education institutions in Turkey is insufficient for the studies are indicated with (Soybalı and Bayraktaroğlu, 2013, p. 195). With the practical courses in tourism education (Polat Üzümcü, 2015, p.

146; Zencir, Çoşkun & Günay Aktaş, 2016, p. 1040; Polat Üzümcü & Alyakut, 2017, p. 81; Zencir, 2017, p.25) different teaching methods such as drama can be applied by following an educational process. It is possible for students to exhibit a positive attitude towards the courses and to enter the courses they find boring with pleasure and willingly.

The creative drama method is one of the appropriate methods that can be applied in the courses given in tourism programs. In the interviews, participant diaries, and letters, the expressions of students about learning the subjects reveal that the creative drama method is beneficial in the cognitive and affective field. It can be stated that it is essential to benefit from the creative drama method in education related to a sector where human relations are the focus.

When the results obtained from the research are evaluated totally, the following issues can be suggested to the practitioners and researchers:

- In the Tourism Management programs, different courses can be designed in which the creative drama method can be applied to increase the retention of the knowledge learned.
- Creative drama-based activities and practices can be designed to meet the needs of the sector in cooperation with the sector and the university.
- Longitudinal studies using creative drama method can be designed.

This study was conducted with the second-year students who took the hotel management course at the Tourism Faculty of Anadolu University. Therefore, there is no such thing as generalizing the results obtained for the research. There is a possibility that different results may emerge in similar studies with different students. Despite all the limitations mentioned above, we hope that this study will contribute to the studies and the students involved in the application of creative drama methods in tourism education and training.

Ekler**Uygulama sürecinde çekilmiş fotoğraflar****1. OTURUM: TANIŞMA**

Fotoğraf 1. Donuk imge

Fotoğraf 2. Üçlü heykel oluşturma

Fotoğraf 3. Doğaçlama – rol oynama

2. OTURUM: YÖNETİM VE YÖNETİCİ

Fotoğraf 4. Resimlerle hikaye yazma

Fotoğraf 5. Doğaçlama – rol oynama

Fotoğraf 6. İkili Doğaçlama – rol oynama

3. OTURUM: YÖNETİM TEORİLERİ

Fotoğraf 7. Parazit oyunu

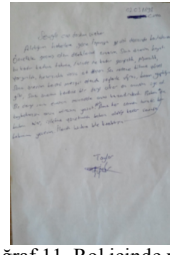
Fotoğraf 8. Makine etkinliği

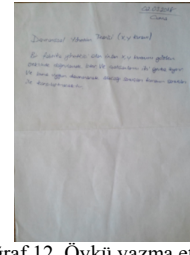
Fotoğraf 9. Yöneten ve yönetilen etkinliği

Fotoğraf 10. Doğaçlama – rol oynama

Fotoğraf 11. Rol içinde yazma

Fotoğraf 12. Öykü yazma etkinliği

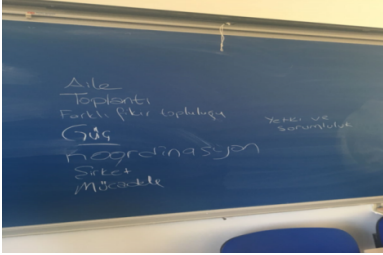
4. OTURUM: PLANLAMA

Fotoğraf 13. Bedeni kullanarak kelime yazma etkinliği

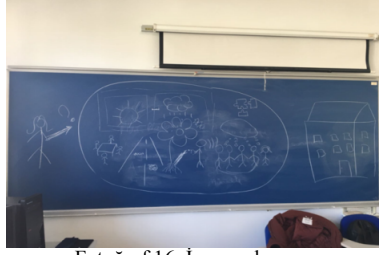

Fotoğraf 14. Doğaçlama – rol oynama

5. OTURUM: ÖRGÜTLEME

Fotoğraf 15. Zihinsel ısınma etkinliği

Fotoğraf 16. İmge çalışması

Fotoğraf 17. Doğaçlama – rol oynama

6. OTURUM: KOORDİNASYON

Düz anlatım yöntemi ile işlendiği için fotoğraf çekilmedi.

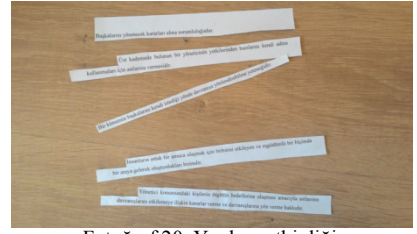
7. OTURUM: YÖNELTME

Fotoğraf 18. Düğüm etkinliği

Fotoğraf 19. Yapboz etkinliği

Fotoğraf 20. Yapboz etkinliği

Fotoğraf 21. Doğaçlama – rol oynama

8. OTURUM: MOTİVASYON

Fotoğraf 22. Bireysel doğaçlama

Fotoğraf 23. Şiir yazma etkinliği

Fotoğraf 24. Masal yazma etkinliği

9. OTURUM: LİDERLİK

Fotoğraf 25. Lideri takip et oyunu

Fotoğraf 26. Doğaçlama - rol oynama

Fotoğraf 27. Sözsüz doğaçlama

10. OTURUM: KONTROL

Fotoğraf 28. Doğaçlama - rol oynama

Fotoğraf 29. Doğaçlama - rol oynama

11. OTURUM: YENİ UYGULAMALAR

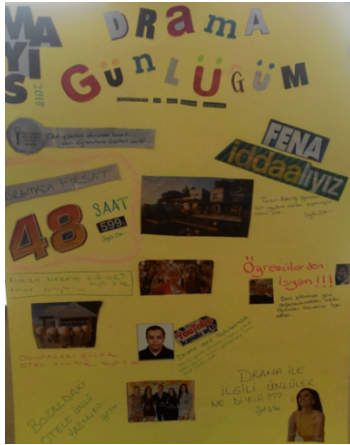
Fotoğraf 30. Eşleştirme etkinliği

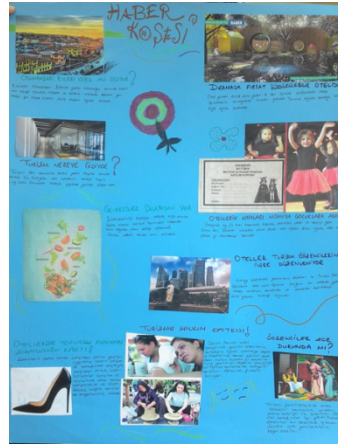
Fotoğraf 31. İkili doğaçlama - rol oynama

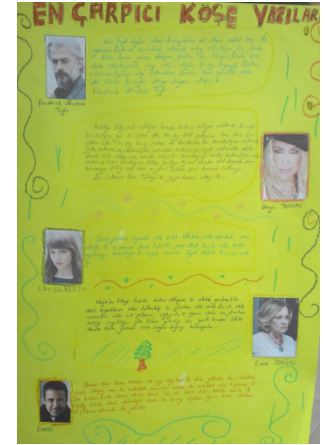
Fotoğraf 32. Gazete hazırlama etkinliği

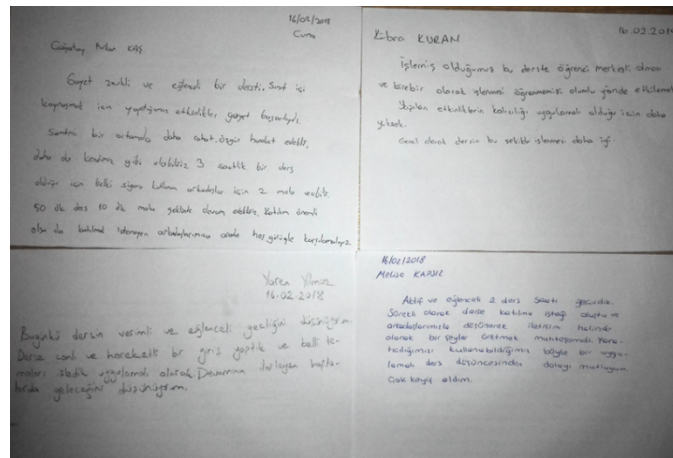
Fotoğraf 33. Gazete hazırlama etkinliği

Fotoğraf 34. Gazete hazırlama etkinliği

Fotoğraf 35. Gazete hazırlama etkinliği

Fotoğraf 36. Katılımcı günlükleri örnekleri